

Please write clearly in block capitals.

Centre number

--	--	--	--	--

Candidate number

--	--	--	--

Surname

Forename(s)

Candidate signature

I declare this is my own work.

A-level

Modern Hebrew

Paper 1 Reading and Writing

Thursday 25 May 2023

Afternoon

Time allowed: 2 hours 30 minutes

Materials

For this paper you must have:

- insert for Section A Questions 03 and 04 (enclosed).

Instructions

- You must **not** use a dictionary.
- Use black ink or black ball-point pen.
- Fill in the boxes at the top of this page.
- Answer **all** questions in Section A and **one** question in Section B.
- You must answer the questions in the spaces provided. Do not write outside the box around each page or on blank pages.
- If you need extra space for your answer(s), use the lined pages at the end of this book. Write the question number against your answer(s).
- Do all rough work in this book. Cross through any work you do not want to be marked.

Information

- The marks for questions are shown in brackets.
- The maximum mark for this paper is 85.
- You should note that the quality of your written language in both Modern Hebrew and English will be taken into account when marks are awarded.
- In the summary question you should write no more than 90 words. You should write in full sentences, using your own words as far as possible.
- This paper is divided into two sections:

Section A	Reading and Translation	45 marks
Section B	Writing (Research Project)	40 marks

Advice

- You are advised to allocate your time as follows:

Reading and Translation	1 hour 15 minutes approximately
Writing (Research Project)	1 hour 15 minutes approximately

For Examiner's Use	
Question	Mark
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
TOTAL	

Section A

Reading and Translation

Answer **all** questions in the spaces provided.

הקצין האנגלי

0 1

לפניכם קטע מתוך הסיפור "עֶלְלָה" מאת הסופר יוסף חיים ברנר:

פעם אחת, בימים שבהם שלטו הטורקים בארץ, ישבתי בערב לאור המנורה. כל החברים כבר ישנו.

פתאום נשמעה דפיקה קלה בחלון. נרעדתי ויצאתי לראות, מי הדופק, והנה קצין גרמני רטוב מכף-רגלו ועד ראשו עומד על יד הדלת ושואל: "מי גר פה? לא יהודים?"

– "פועלים יהודים", ענית.

הקצין ביקש רשות להיכנס הביתה ומייד נפל על כיסא, כי לא יכול היה לעמוד על רגליו. כל-כך היה עייף. הוא תעה בדרך, והגשם הרטיב אותו כולו. הצעתי לפניו אוכל ומשקה. הוא רעד כולו מן הרטיבות.

אני הערתי את כל חברינו. כולם נבהלו מאוד, אך מייד דאגו לכל צרכיו של אורחנו החשוב – בין באוכל ובין בלבוש.

אורחנו, לאחר שהתלבש בבגדים יבשים, גילה לנו כי לא גרמני הוא, אלא אנגלי. הוא קצין אנגלי, שברח מחיילי האויב הטורקי, הרודפים אחריו מזה שלושה ימים.

נדהמנו כולנו ולא ידענו מה לעשות. ובכן, יש גם שאנגלים נשבים על ידי הטורקים! ידענו כי אפשרי הדבר, אבל לראות בעינינו קצין אנגלי שבוי, זה הכאיב כל-כך!

אנחנו התחלנו להתנצל שאיננו יכולים לעזור לו, שהוא צריך לדעת, היחס אלינו מצד הממשלה הטורקית מאוד קשה, חושדים בנו, כמרגלים הננו בעיני הטורקים, סכנה צפויה לנו.

פינינו לו מקום, והוא שכב ונרדם מייד. ואנחנו, התווכחנו, מה לעשות?

ענו על השאלות הבאות:

0 1 . 1

איך המספר מתאר את מצבו של הקצין? (שני פרטים)
[2 marks]

0 1 . 2

לפי הטקסט, מי הוא מספר הסיפור?
[1 mark]

0 1 . 3

מה החברים היהודים נותנים לקצין? (שני פרטים)
[2 marks]

0 1 . 4

מהם הסודות שהקצין מספר למארחיו היהודים? (שני פרטים)
[2 marks]

0 1 . 5

מדוע, לפי הטקסט, חוששים החברים היהודים לעזור לקצין?
[1 mark]

8

Turn over for the next question

Turn over ►

0 2

העלייה ממרכז אירופה בשנות השלושים

קראו את המאמר הבא, מתוך אתר אינטרנט, על העלייה החמישית לארץ ישראל.

שנות השלושים של המאה ה-20 גרמו לשינוי במעמדה של ארץ ישראל בעולם היהודי. המשבר הכלכלי, התגברות האנטישמיות ועליית כוחם של הנאצים בגרמניה, מצד אחד וההגבלות שהוטלו על הגירת יהודים לאמריקה, מצד שני, הפכו את ארץ ישראל ליעד העיקרי לעלייה.

עליית המשטר הנאצי לשלטון בגרמניה, בשנת 1933, והפלישה לארצות השכנות, הביאה לבריחתם של יהודים רבים מגרמניה, מאוסטריה ומצ'כיה ולעלייתם ארצה. העולים ממרכז אירופה היו רק כעשרים אחוזים מכלל העולים לארץ ישראל בשנות השלושים, אך השפעתם על החברה היהודית בארץ הייתה משמעותית וחשובה. רבים מעולים אלה היו בעלי מקצוע, כגון רופאים, אומנים, אקדמאים ואנשי עסקים עשירים. הכסף שהם הצליחו להביא איתם, עזר לשיפור המצב הכלכלי בארץ והביא לפיתוח מהיר של הבנייה, התעשייה והחקלאות.

בתוך שנים מעטות, הקימו העולים ממרכז אירופה כ-250 מפעלים שייצרו מגוון רחב של מוצרים, כגון: בגדים, נעליים, בירה, שוקולד, תרופות ועוד. הם הקימו בתי מלון, פתחו חנויות ובתי קפה בסגנון אירופאי, ניהלו בנקים וחברות ביטוח.

פרופסורים ואקדמאים יהודים שנאלצו לעזוב את האוניברסיטאות בגרמניה, התקבלו לעבודה כמרצים באוניברסיטה העברית בירושלים. הם הקימו את הטכניון – בית הספר הגבוה לטכנולוגיה בחיפה, את מכון וייצמן למדע ואת בית הספר לחקלאות ברחובות. אקדמאים שלא קיבלו עבודה באוניברסיטאות, לימדו בבתי ספר או שעבדו בחקלאות.

לעלייה ממרכז אירופה הייתה גם השפעה רבה על חיי האומנות בארץ. התזמורת הפילהרמונית הישראלית, שהוקמה בשנת 1936 בעזרתם של מוזיקאים ממרכז-אירופה, היא אחת התזמורות החשובות בעולם. בין העולים ממרכז אירופה היו רקדניות שהקימו בתי ספר למחול, שחקנים ואנשי רוח, שהיו בין מקימי התיאטרון של תל אביב ואולפני הקולנוע הראשונים בישראל.

עולי מרכז אירופה השפיעו על אופיה של החברה הישראלית. היסודיות, הסדר והקפדנות שלהם, השפיעו גם על דרך הניהול של רבים ממוסדות המדינה.

0 3

See Insert for text.

הסכם השילומים עם גרמניה

כתבו את האות הנכונה במשבצת.

0 3 . 1

בשנים הראשונות של מדינת ישראל, הרבה יהודים...

א	עזבו את הארץ.
ב	באו לחיות בארץ.
ג	למדו כלכלה באוניברסיטה.

[1 mark]

0 3 . 2

משרד החוץ הציע...

א	לחתום על הסכם שלום בין גרמניה וישראל.
ב	לאפשר ליהודים מגרמניה לעלות לישראל.
ג	לדרוש שגרמניה תשלם על הפגיעה ביהודים בשואה.

[1 mark]

0 3 . 3

ממשלת ישראל התנגדה להצעה כי...

א	היא לא רצתה קשרים עם גרמניה.
ב	ראש הממשלה, דויד בן גוריון, לא הסכים לדרוש פיצויים.
ג	לא הייתה אפשרות לקליטת ניצולי השואה בארץ.

[1 mark]

0 3 . 4

ההכרה של ממשלת גרמניה באחריותה על פשעי הנאצים, אפשרה...

א	שיחות ישירות בין גרמניה וישראל.
ב	למדינת ישראל לשפוט פושעים נאציים.
ג	לחדש את הקשר בין ישראל ובין ארגונים יהודיים.

[1 mark]

0 3 . 5

הרבה אנשים התנגדו להסכם השילומים עם גרמניה, כי לדעתם...

☐

א	המוצרים המגיעים מגרמניה יקרים מדי.
ב	ההסכם עלול לגרום למשבר כלכלי.
ג	אסור לקבל כסף כתשלום על חיי אדם.

[1 mark]

0 3 . 6

ממשלת ישראל תמכה בהסכם, כי השילומים...

☐

א	יעזרו לניצולי השואה להיקלט בגרמניה.
ב	יאפשרו לניצולים להתבסס במדינת ישראל.
ג	יחזקו את הקשרים בין ישראל ושאר מדינות העולם.

[1 mark]

0 3 . 7

אחרי שנתיים של משא ומתן...

☐

א	ישראל חתמה על ההסכם עם גרמניה.
ב	ישראל סלחה לגרמניה על פשעי השואה.
ג	גרמניה התחילה לקלוט יהודים מכל העולם.

[1 mark]

0 3 . 8

הסכם השילומים עם גרמניה...

☐

א	גרם קשיים להתיישבות החקלאית בארץ.
ב	שיפר את מצבם הכלכלי של היהודים בגרמניה.
ג	עזר למדינת ישראל להתגבר על הבעיות הכספיות.

[1 mark]

8

Turn over ►

חדשות כזב*

0 4

See Insert for text.

*Fake news – חדשות כזב

0 4 . 1

לפי הטקסט, מה הן "חדשות כזב"? (שני פרטים)

[2 marks]

0 4 . 2

במה הואשמו היהודים בימי הביניים?

[1 mark]

0 4 . 3

איך השפיעו "עלילות הדם" על היחס ליהודים? (שני פרטים)

[2 marks]

0 4 . 4

מדוע אנשים מפיצים "חדשות כזב" ברשתות החברתיות? (שני פרטים)

[2 marks]

7

Turn over for the next question

*Do not write
outside the
box*

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

Turn over ►

G/Jun23/7672/1

End of Section A

Turn over for Section B

Turn over ►

There are no questions printed on this page

*Do not write
outside the
box*

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

Section B**Writing (Research Project)**

Answer the question on the research topic you have studied.

You must answer on **one** research topic only.

Either

0 6

Equality in Israeli Society

or

0 7

War and conflict in Israel

or

0 8

Israeli music

or

0 9

Peace movements in Israel

For each research topic there is a reading passage and an essay title.

Using the information from the reading passage and linking this information to your own research, write an essay in **Modern Hebrew** of approximately **300 words**.

The marks are allocated as follows:

10 marks for comprehension of the reading passage

10 marks for quality of language

20 marks for cultural knowledge.

Total: [40 marks]

Turn over for the next question

Turn over ►

0 6

Equality in Israeli Society

לפניכם קטע מתוך בלוג ישראלי

השומרונים

השומרונים הם קבוצה אתנית דתית החיה בשני מרכזים בישראל, **בהר גריזים** ליד שכם ובשכונה בעיר **חולון**.

לפי המסורת השומרנית, השומרונים הם השומרים של תורת משה. הם רואים את עצמם כבנים של שני שבטים מעם ישראל, שבט אפרים ושבט מנשה. היהודים שחזרו **מגלות בבל** והקימו את בית המקדש השני בירושלים, לפני כאלפיים וחמש מאות שנה, לא קיבלו את השומרונים כחלק מעם ישראל.

הדת השומרנית מבוססת על חמשת ספרי התורה בלבד. הם חוגגים את שבעת החגים הכתובים בתורה: ראש החודש השביעי (ראש השנה), יום כיפור, סוכות, שמיני עצרת, פסח, חג המצות (היום השביעי של פסח) ושבועות. הם לא חוגגים את חנוכה ופורים. הם מסבירים את ההבדל בינם לבין היהודים בויכוח לגבי ה"מקום הנבחר" לבניית בית המקדש. לדבריהם, משה רבנו קבע את קדושתו של **הר גריזים**, ולכן, לפי המסורת שבידם, בית המקדש נבנה **בהר גריזים** ולא בירושלים.

השפה של השומרונים דומה לעברית עתיקה. הכתב השומרוני דומה לכתב העברי הקדום, בו השתמשו בימי המלכים **דוד ושלמה**. ספר התורה שלהם, השונה רק במעט מספר התורה היהודי, כתוב בכתב השומרוני.

לפני כאלף ושש מאות שנה, היו בארץ ישראל יותר ממיליון שומרונים, אך בגלל רדיפות על רקע דתי מצד השלטון הנוצרי ויותר מאוחר על ידי המוסלמים, שומרונים רבים נהרגו או שהחליפו את דתם. בתחילת המאה העשרים מנו השומרונים כ-140 נפשות בלבד. כיום יש כשמונה מאות שומרונים בישראל.

השומרונים רואים את עצמם כישראלים, למרות שאינם נחשבים כיהודים על פי ההלכה. הקבוצה השומרנית שגרה בעיר **חולון**, מעודדת את צעירה להתגייס לצה"ל, ואילו תושבי **הר גריזים** מעדיפים שלא לשרת בצבא, משום שהם רוצים לחיות בשלום עם שכניהם הערבים.

כתבו חיבור בן **שלוש מאות מילים בערך, בעברית**, על הנושא הבא. השתמשו במידע מתוך הקטע שקראתם וקשרו אותו למידע שרכשתם במחקר שעשיתם בעצמכם.

השוו בין השומרונים לבין מיעוטים או עדות אחרות (לפחות מיעוט אחד / עדה אחת) בישראל.

באיזו מידה, לדעתכם, הצליחה מדינת ישראל לשלב בין העדות והמיעוטים השונים החיים בארץ?
[40 marks]

Turn over ►

[illegible]

Do not write
outside the
box

Turn over ►

לפניכם קטע מתוך אתר אינטרנט ישראלי

"נערי-רפול" – התרומה של הצבא לחברה בישראל

אחת הדילמות העומדות בפני ראשי הצבא בישראל היא, מה מקומו של הצבא בחברה? יש הטוענים שתפקידו של הצבא הוא אך ורק להגן על המדינה מפני אויבים. אחרים טוענים כי צה"ל הוא צבא-העם וכי אין ביטחון אם יש בעיות חברתיות.

בשנת 1981 החליט מפקד הצבא **רפאל (רפול) איתן**, להקים את "המרכז לקידום אוכלוסיות מיוחדות" – **מקא"ם**. כאשר נשאל **רפול** לגבי הצורך של הצבא לעסוק בחינוך, הוא אמר: "לא ייתכן שהצבא יתעלם מהבעיות החברתיות של המדינה. מי שטוען שזה בא על חשבון טנקים וצנחנים פשוט משקר!".

החיילים הנשלחים ל**מקא"ם**, נקראים "**נערי-רפול**". אלו הם חיילים המגיעים מרקע חברתי קשה. רבים מהם התקשו להשתלב בבתי ספר או במסגרות של עבודה. לחלק מהם יש עבר פלילי ותיקים במשטרה. הגיוס לצבא הוא אולי ההזדמנות האחרונה שלהם לצאת ממעגל הפשע ולפתוח דף חדש בחייהם.

הטירונות – האימון הבסיסי שחיילים אלה עוברים, אורכת כארבעה חודשים. החיילים עוברים הכשרה צבאית בסיסית, הכוללת שימוש בנשק ומשמעת צבאית. המפקדות של החיילים הן ברובן חיילות שעברו קורס הכשרה מיוחד בתחום החינוך.

בשלב הבא מכינים את החיילים לשירות משמעותי בצבא. בנוסף לאימונים, הם לומדים על ההיסטוריה של עם ישראל וצריכים להראות אחריות אישית וקבוצתית. לאחר הקורס, החיילים עוברים לשרת ביחידות שונות בצבא. חיילים המעוניינים לשרת ביחידות קרביות, עוברים טירונות קרבית נוספת, אחרי שסיימו את הטירונות הארוכה ב**מקא"ם**.

בשנת 2018 החליט הצבא לסגור את "המרכז לקידום אוכלוסיות מיוחדות" מסיבות כלכליות. אנשי ציבור וחברי כנסת רבים התנגדו להחלטה. לטענתם, בזכות התוכנית של "**נערי-רפול**", הצליחו צעירים רבים להשתלב בחברה ולהתחיל דרך-חיים חיובית וטובה יותר. הם סיימו את השירות הצבאי בהצלחה, נכנסו למעגל העבודה, למדו באוניברסיטה והקימו משפחות.

כתבו חיבור בן **שלוש מאות מילים בערך, בעברית**, על הנושא הבא. השתמשו במידע מתוך הקטע שקראתם וקשרו אותו למידע שרכשתם במחקר שעשיתם בעצמכם.

צבא ההגנה לישראל נקרא גם "צבא-העם". הסבירו את תפקידו של הצבא וחשיבותו בחברה הישראלית.

לדעתכם, באיזו מידה צריך הצבא לדאוג לחינוך ולהשכלה של החיילים? הסבירו ונמקו.

[40 marks]

Turn over ►

Do not write
outside the
box

[illegible]

40

לפניכם קטע מתוך העיתונות הישראלית

להקות צבאיות בישראל

להקות וצוותי בידור צבאיים הופיעו בפני חיילים עבריים עוד לפני קום המדינה.

הלהקה הצבאית הראשונה בארץ-ישראל הייתה להקת "הציזבורן", להקת הזמר והבידור של הפלמ"ח (הכוח הצבאי של היישוב היהודי). להקה זאת ליוותה את החיילים במשך כל מלחמת העצמאות. השירים של להקת "הציזבורן" המשיכו להיות פופולאריים והושמעו ברדיו פעמים רבות במשך שנים לאחר המלחמה.

בשנות החמישים והשישים של המאה הקודמת, הוקמו בישראל מספר להקות צבאיות. הבולטת ביניהן הייתה להקת ה"נח"ל שהביאה סגנון צעיר ומרענן למוזיקה הישראלית. חלק מבוגרי להקת ה"נח"ל הקימו, לאחר שחרורם מהצבא, להקות ששמרו על אותו הסגנון והתפרסמו בזמר הישראלי.

שיא ההצלחה של הלהקות הצבאיות היה בסוף שנות השישים, אחרי מלחמת ששת-הימים. בתקופה זאת גדל מספרן של הלהקות הצבאיות. הלהקות זכו להצלחה גדולה, גם מחוץ לצבא והשפיעו רבות על סגנון המוזיקה בישראל. הן קיימו הופעות רבות והקליטו את שיריהן. השירים שלהן, שסיפרו ברובם על חיי החיילים ועל הצבא, נכתבו על ידי מיטב המשוררים והמוזיקאים בארץ. הם הושמעו בכל תחנות הרדיו והפכו ללהיטים. רבים מהזמרים, האומנים והיוצרים במוזיקה הישראלית כיום, היו בלהקות צבאיות במשך שירותם הצבאי.

בתחרות מצעד הפזמונים של שנת 1969 בישראל, בין עשרים ושניים השירים שהגיעו למקומות הראשונים, היו עשרה שירים של להקות צבאיות ותשעה שירים של זמרים יוצאי להקות צבאיות.

בשנת 1978 החליט מפקד הצבא רפאל איתן, על פירוק הלהקות הצבאיות, בטענה שהן כבר לא מקיימות את תפקידן המקורי, שהוא להגיע אל כל חיילי הצבא.

באותה שנה יצא סרט הקולנוע המצליח "הלהקה" שסיפר את סיפורה של להקה צבאית. הסרט תיאר את האווירה בתוך הלהקה ואת מאבקי הכוח על התפקידים הראשיים.

כתבו חיבור בן **שלוש מאות מילים בערך, בעברית**, על הנושא הבא. השתמשו במידע מתוך הקטע שקראתם וקשרו אותו למידע שרכשתם במחקר שעשיתם בעצמכם.

ללהקות הצבאיות הייתה השפעה חשובה על התפתחות המוזיקה הישראלית בשנים הראשונות של המדינה. ערכו השוואה בין הסגנון המוזיקלי של הלהקות הצבאיות לסגנון מוזיקלי אחר שהשפיע על המוזיקה הישראלית.

עד כמה, לדעתכם, השפיעו השירים של הלהקות הצבאיות על המוזיקה הישראלית כיום? הסבירו ונמקו. **[40 marks]**

Turn over ►

[illegible]

40

לפניכם קטע מתוך אתר אינטרנט ישראלי

תוכנית החלוקה של ארץ ישראל

בשנים לאחר מלחמת העולם השנייה, הייתה בארץ אווירה קשה של מתח ואלימות בין היישוב העברי לממשלת המנדט הבריטי. באירופה המתינו כמיליון פליטים, ניצולי שואה לעלות לארץ ישראל, אך הבריטים התנגדו לפתיחת שערי הארץ לעלייה המונית.

במאי 1947 מינה ארגון האומות המאוחדות, האו"ם, ועדה מיוחדת שבדקה את האפשרות לחלק את ארץ ישראל בין היהודים לערבים. לאחר בדיקות נרחבות, הציעה הוועדה לחלק את הארץ לשתי מדינות עצמאיות: ערבית ויהודית. שתי המדינות היו אמורות לקיים מערכת כלכלית משותפת, על אף ההפרדה הפוליטית ביניהן. הוועדה המליצה שאזור ירושלים לא יהיה שייך לאף אחת מהמדינות, אלא יהיה שטח נייטרלי באחריות האו"ם.

היהודים קיבלו את ההצעה של ועדת האו"ם, אך הערבים התנגדו להצעת החלוקה ולכל ההצעות האחרות שהועלו.

בתאריך 29 בנובמבר 1947 עלתה הצעת החלוקה להצבעה באו"ם. ההצעה התקבלה ברוב של 33 קולות. 13 מדינות הצביעו נגד ההצעה, 10 מדינות נמנעו. החלטת האו"ם התקבלה בשמחה רבה ביישוב היהודי, אך הערבים הגיבו בזעם. יום אחרי ההצבעה באו"ם, הותקף אוטובוס יהודי על ידי ערבים והתחילה מלחמת העצמאות.

ממשלת בריטניה שכעסה על החלטת האו"ם, הודיעה על סיום השלטון הבריטי בארץ ישראל בחודש מאי 1948. האו"ם הקים לצורך הביצוע של תוכנית החלוקה, ועדה מיוחדת – "ועדת ארץ ישראל", אך הבריטים מנעו את הגעת הוועדה לארץ. הניסיונות לבצע את ההחלטה ולחלק את הארץ לשתי מדינות לפני עזיבת הבריטים נכשלו. ב-14 במאי, שעות ספורות לפני יציאת הבריטים מהארץ, הכריז דויד בן-גוריון על הקמת מדינת ישראל.

הרעיון של הקמת מדינה ערבית לצידה של מדינת ישראל עלה מחדש, בשנות התשעים, במסגרת המשא ומתן לפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני בדרכי שלום, אך ללא הצלחה.

כתבו חיבור בן **שלוש מאות מילים בערך, בעברית**, על הנושא הבא. השתמשו במידע מתוך הקטע שקראתם וקשרו אותו למידע שרכשתם במחקר שעשיתם בעצמכם.

מדוע, לדעתכם, נכשלה תכנית האו"ם לחלוקת ארץ ישראל לשתי מדינות?

באיזו מידה, לדעתכם, יכולים ארגונים בינלאומיים או תנועות שלום מקומיות, לתרום לקידום תהליך השלום?
[40 marks]

Turn over ►

[illegible]

40

There are no questions printed on this page

*Do not write
outside the
box*

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

[illegible]

Question number	Additional page, if required. Write the question numbers in the left-hand margin.
	Copyright information For confidentiality purposes, all acknowledgements of third-party copyright material are published in a separate booklet. This booklet is published after each live examination series and is available for free download from www.aqa.org.uk. Permission to reproduce all copyright material has been applied for. In some cases, efforts to contact copyright-holders may have been unsuccessful and AQA will be happy to rectify any omissions of acknowledgements. If you have any queries please contact the Copyright Team. Copyright © 2023 AQA and its licensors. All rights reserved.

